

Білоцерківська міська централізована бібліотечна система

ХРОНОС

Зошит V

**Матеріали засідання краєзнавчого клубу
1 березня 2017 р.**

Під загальною редакцією
Євгена Чернецького

Біла Церква
2017

П'яте засідання краєзнавчого клубу "Хронос"
розпочалося 18 травня 2017 р. о 15:00
в актовому залі Центральної бібліотеки
та тривало до 17:00

ЗМІСТ

СПИСОК УЧАСНИКІВ ЗАСІДАННЯ.....	5
СТАТТІ.....	7
Кирилов Ю. До питання про локалізацію білоцерківських курганів	9
Чернецький Є. Срібляник з білоцерківської Замкової гори	13
Стародуб О. З історії розвитку бібліотечної справи у білоцерківських гімназіях та реальному училищі (1847-1920-ті роки).....	17
Ярмола О. Документи з історії Білоцерківський сільськогосподарський технікум 1923-1928 рр. (за матеріалами протоколів засідань президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету та Білоцерківської окружної економічної наради).....	33
Мартиненко О. Будівництво водогону в Білій Церкві (1923-1929 рр.)	54
Бурлака С. Людмила Фоя та її оповідання “Молодь Східних Українських земель в боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу” в контексті дослідження націоналістичного руху опору на Білоцерківщині в період Другої світової війни	65
Бондар А. Роль молоді в навчальних закладах Білої Церкви в середині 1940-х рр.	81
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	89

**Документи з історії Білоцерківський сільськогосподарський
технікум 1923-1928 рр.**

**(за матеріалами протоколів засідань президії Білоцерківського
окружного виконавчого комітету та Білоцерківської окружної
економічної наради)**

У Державному архіві Київської області зберігаються копії протоколів засідань Білоцерківського окружного виконавчого комітету (ОВК) та Білоцерківської окружної економічної наради (ОЕН) за 1923-1928 рр. (ф. Р-5572), які були надіслані до Бердичівського окружного виконавчого комітету. Ці документи є важливою джерельною базою для вивчення історії Білоцерківщини 1920-х років.

Частина питань, що розглядалися на засіданнях ОVK та ОЕН, була присвячена Білоцерківському сільськогосподарському технікуму. У них зафіксовані різноманітні факти, які стосуються різних сфер життєдіяльності цього навчального закладу, а також людей, пов'язаних із ним. Для зручності використання цієї інформації опрацьовані матеріали оформлені у вигляді документів та розміщені в хронологічному порядку.

Зокрема ці документи з історії Білоцерківського сільськогосподарського технікуму (загальною кількістю 38 одиниць) охоплюють час з 27 жовтня 1923 р. до 19-20 вересня 1928 року¹. З них:

- за 1923 рік - 3 документи;
- за 1924 рік - 5 документів;

¹ Період 1923-1928 рр., який відображений у вищезгаданих документах, висвітлений у двох колективних монографіях, які присвячені історії становлення та сучасності Білоцерківського національного аграрного університету: 1) *Білоцерківський державний сільськогосподарський інститут: 75 років: Минуле і сучасне* / В. М. Власенко, М. Я. Молоцький, Ю. О. Павловський, Б. Й. Кашкін. – Київ : Урожай, 1995. – С. 8-17; 2) Власенко В. М. Стародуб О. В., Чернецький Є. А. *Білоцерківський аграрний університет: від витоків до сьогодення*. – Біла Церква, 2005. – С. 68-70. Стародуб О. В., Чернецький Є. А. *Білоцерківський аграрний університет: від витоків до сьогодення*. – Біла Церква, 2005. – С. 68-70.

- за 1925 рік - 10 документів;
- за 1926 рік - 8 документів;
- за 1927 рік - 3 документи;
- за 1928 рік - 9 документів.

У матеріалах протоколів засідань Білоцерківського ОВК та Білоцерківської ОЕН відображені наступні питання:

Зміст документу	Дата	№ документа
Доповіді про роботу технікуму		
Доповідь Білоцерківського технікуму	28.10.1925	17
*	22.06.1927	27
*	03.08.1927	29
Студентське життя		
Стипендії	27.10.1923	1
*	17.03.1924	7
*	12.01.1925	9
Допомога пролетарському студентству	29.12.1923	3
*	15.01.1924	5
*	02.02.1924	6
Утворення організаційного бюро пролетарського студентства	03.02.1926	21
Клопотання студентів	13-14.07.1927	28
Студентська їдальня	13-14.06.1928	34
Виселення зі студентських інтернатів не студентів	27-28.06.1928	35
Інтернат для студентів технікуму	10.01-01.02.1926	19
Приміщення для інтернату технікуму	29.09.1926	30
Господарство технікуму		
Обслідування господарства	04.12.1923	2
*	05.01.1924	4
Помешкання технікуму	30.09.1925	16
*	08.09.1926	25

Утворення тракторної бази на Білоцерківщині при сільськогосподарському технікумі	15.05.1926	22
Виселення приватних осіб з "Голендерні"	08.09.1926	24
Відведення землі для технікуму	06.04.1925	11
*	25.07.1928	37
*	19-20.09.1928	38
Реорганізація технікуму		
Передача механічної школи та школи інтенсивних культур до Білоцерківського технікуму	26.02.1925	10
Утворення зоотехнічного відділу	13-14.06.1928	33
*	11-12.07.1928	36
Перетворення Білоцерківського сільськогосподарського технікуму в сільськогосподарський інститут	19-20.09.1928	38
Парк імені Раковського (Олександрія)		
Обслідування дубняка парку	19.11.1924	8
Дозвіл на вивіз цегли з парку	17.04.1925	12
Встановлення платні за відвідування парку	16.05.1925	13
*	20.05.1925	14
Заборона псування та нищення рослин у парку	20.05.1925	14
Ремонт помешкань у парку	10.05.1925	15
Переведення технікуму в парк	10.05.1925	15
Переведення Білоцерківського сільськогосподарського політехнікуму до його Олександрійського господарства	25-26.04.1928	32
Перейменування технікуму		
Перейменування Білоцерківського технікуму в технікум ім. Леніна	10.01-01.02.1926	19
Надання Білоцерківському сільськогосподарському політехнікуму назви «ім. тов. Петровського»	08.02.1928	30
Водогін		
Будівництво станції водогону в парку	21-22.03.1928	31

"Олександрія"		
Різне		
Доповідь голови правління окружного відділу "Аерохіму" Похилевича	03.02.1926	20
Білоцерківський сільськогосподарський технікум	30.06.1926	23
Клопотання про звільнення від місцевих зборів	05.12.1925	18

Документ № 1

Протокол засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини № 62 від 27 жовтня 1923 року № арк. 77 зв. №

677. Про збільшення стипендії студентам місцевого технікуму.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 77.

Документ № 2

Протокол № 29 засідання Білоцерківської окружної економічної наради від 4 грудня 1923 року № арк. 135 №

12. Про обслідування господарства Білоцерківського технікуму.

12. Доручити Плянової комісії перевести обслідування, після чого матер'яли такого заслухати на своєму засіданні і з своїм висновком доложити Економнаradі.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 134.

Документ № 3

Протокол № 69 засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини від 29 грудня 1923 року № арк. 152 №

821. Про переведення тижня допомоги пролетарському студентству. (т. Лапшин)

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 152.

Документ № 4

Протокол ч. 1 засідання Окружної економічної наради Білоцерківщини від 5 січня 1924 року № арк. 75 №

Доповідь про обслідування господарства Білоцерківського технікуму. (т. Цуцкін)

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 75.

Документ № 5

Протокол № 1 засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини 6-го скликання від 15 січня 1924 року ||арк. 117 зв. ||

10. Про продовження кампанії допомоги пролетарському студентству. (т. Лапшин)

10. Продовжити до 1-го лютого б. р.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 117.

Документ № 6

Протокол № 4 засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини 6-го скликання від 2 лютого 1924 року ||арк. 124||

72. Клопотання Окркомісії допомоги пролетарському студентству про продовження двох тижневика допомоги студентству.

72. Продовжити лише по м. Б.-Церква до 8 лютого с. р.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 123.

Документ № 7

Протокол засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини 6-го скликання № 11 від 17 березня 1924 року ||арк. 101||

223. Про стипендії для студентів Б-Церківського технікуму (т. Лапшин).

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 100.

Документ № 8

Протокол № 59 засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини від 19 листопада 1924 року ||арк. 210||

1071. Акт Комісії по обслідуванню дубняка парку ім. Раковського. (т. Цуцкін)

1071. 1) Погодитись з висновком Плянової Комісії та дозволити Технікуму вирубати дубняк в парку ім. Раковського на площі 10 дес.

2) Запропонувати Технікуму провести нове насадження на вирубленій площі землі.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 210.

Документ № 9

Протокол № 71 засідання президії Окружного виконавчого комітету Білоцерківщини від 12 січня 1925 року || арк. 221 ||

1273. Про збільшення розміру видаваних стипендій для студентів Технікума (т. Горлинський)

1273. Розмір видаваних Окрвиконкомом півстипендій для студентів Технікума встановити з 1-го січня б. р. – 10 карб. додаючи ріжницю в 4 карб. на пів стипендії з резервного фонду Окрвиконкому.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 220.

Документ № 10

Протокол засідання президії Білоцерківського окрвиконкому № 82 від 26 лютого 1925 року || арк. 285 ||

1459. Про передачу механічної школи та школи інтенсивних культур до Білоцерківського технікуму як його філіями (т. Похилевич)

1459. 1) Механічну школу та школу інтенсивних культур рахувати на положенні філій Білоцерківського технікуму.

2) Зав. школою являється помішником керуючого технікумом по учебній частині і входить в правління технікуму.

3) Господарча частина є спільна і суми, асігновані по місцевому бюджету поступають в розпорядження технікуму як цільова дотація на утримання зазначених шкіл.

Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 283.

Документ № 11

Протокол № 89 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 6 скликання від 6 квітня 1925 року || арк. 118 ||

1566. Про наділення землею Білоцерківського Технікуму. (Керуючий Технікумом т. Похилевич)

1566. 1) Визнати, що при сучасних умовах незабезпеченості землею Технікума нормальна праця його неможлива.

2) Визнати необхідним додаткове наділення Технікума землею і найбільш доцільним передачу йому участка землі в урочинці "Закоп".

3) Приймаючи на увагу, що згідно висновку комісії, зазначений участок землі "Закоп" не може бути переданий Технікуму без компенсації селекційної станції участком землі в урочинці "Чмерівка" і що справа про участок землі "Чмерівка" знаходиться в процесі судового вирішення в Губерніяльній – Судово-Земельній Комісії – прохати президію Губвиконкому вжити заходів про скоріше вирішення цієї справи.

4) Підняти клопотання перед Центром про скоріше вирішення питання про додаткове наділення Технікума землею.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 5, арк. 117.

Документ № 12

Протокол № 1 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 7 скликання від 17 квітня 1925 року ||арк. 104||

21. Відношення Білоцерківського Технікуму про видачу Окружним Відділом Місцевого Господарства дозволу на вивозку цегли з парку імені Раковського

21. Приймаючи на увагу, що парк імені Раковського закріплено за Білоцерківським Технікумом, розпорядження Окружного Відділу Місцевого Господарства від 14 цього квітня під ч. 2122 про відпуск з зазначеного парку 100 стрілецькій дівізії 50.000 штук цегли – відмінити.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 5, арк. 102.

Документ № 13

Протокол № 6 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 7-го скликання від 16 травня 1925 року ||арк. 277 зв. ||

118. Про встановлення платні за відвідування парку ім. "Раковського". (т. Б[о]йко)

118. До погодження цього питання з Окружним професійним Бюро з обговорення його зняти.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 3, арк. 277.

Документ № 14

Протокол № 7 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 7-го скликання від 20 травня 1925 року № арк. 282 зв. ||

142. Проект обов'язкової постанови про заборону псування та нищення № арк. 283 || рослин в парку імені Раковського (т. Буйко) № арк. 282 зв. ||

142. Затвердити і ввести в життя з дня оголошення. № арк. 283 зв. ||

156. Про встановлення платні за відвідування парку імені Раковського. (т. Буйко) № арк. 284 зв. ||

Обов'язкова постанова № 97 від 20 травня 1925 року "Про заборону, псування та нищення..."

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 3, арк. 282.

Документ № 15

Протокол № 12 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 7-го скликання від 10 червня 1925 року № арк. 256 ||

247. Клопотання Білоцерківського технікуму про допомогу місцевого бюджету в справі відремонтування помешкань в паркові ім. Раковського з метою переведення туди Технікуму (т. Танціора)

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 3, арк. 255.

Документ № 16

Протокол № [32] засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 7-го скликання від 30 вересня 1925 року № арк. 140 зв. ||

752. Клопотання Білоцерківського технікуму, про залишення за ним помешкання по Базарній вулиці ч. 9. (тов. Похілевич)

Відношення Білоцерківського Технікуму від 17-IX б. р. ч. 1570, справа ч. 30/32

752. 1) В клопотанні Технікуму про залишення за ним помешкання по Базарній вулиці ч. 9 – відмовити.

2) В додаток і в зміну постанови президії від 26 серпня б. р. прот. ч. 25 п. 598 відвести для потреб Технікуму будинок по Запровальній ч. 3 і один з будинків по Олександрії ч. 16.

3) Окрвідділу Місцгоспу та Технікуму скласти відповідні угоди.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 2, арк. 135.

Документ № 17

Протокол засідання президії Білоцерківського окрвиконкому 7-го скликання № 36 від 28 жовтня 1925 року № арк. 95

806. Доповідь Білоцерківського Агротехнікуму (Зав. Технікумом тов. Похілевич)

Білоцерківський Агротехнікум існує 5 років. Має 2 відділи – рілничий та машино-будівельний, який утворився з колишнього самостійного механічного технікуму. Лекторами технікум цілком забезпечений, робота ведеться нормально. Велику ролю в утворенні належних обставин для роботи технікуму зіграла академічна перевірка, яка примусила студентів підтягнутися. Видатним моментом в роботі технікуму можна рахувати роботу предметових комісій. Їх робота дала можливість перейти на новий метод праці (Дальтонов план та інше). Студентство теж цікавиться цією роботою. Великим завойованням нашим є проведення в літній триместр демонстративних робіт, які велись під керівництвом лекторів. Практику студенти провадили таким чином: I-й і II-й курс в своїх майстернях та Олександрійському господарстві, а III-й курс, як одного так і другого відділу на економіях, цукроварнях та на заводах с.-г. машин. Тут треба зауважити, що агровідділ в більш кращих обставинах, ніж мех.-відділ, це пояснюється тим, що багато ВУЗ'ів бажають дістати місця й приходиться № арк. 95 зв. № чекати дуже довго. В минулому році було зроблено 2 екскурсії на Носівську й Київську досвідні станції та на завод колиш. Єльборті у Зінов'євську, ці екскурсії пройшли з надзвичайним успіхом. І ми маємо на меті провадити їх і в дальнішому. Треба відмітити, що в минулому році поліпшилось устаткування наших допоміжних установ (кабінетів та інш.). Технікум має 2 господарства, Агровідділ (Олександрія), та Мехвідділ (механічні майстерні), прокатна станція та електрична станція), остання вже ліквідована через те, що Окрмісцгосп збудував свою велику станцію. У прокатній станції мається с.-г. уборочні та інші машини. Обслуговує вона державні установи, дає прибуток 500 карб. на рік. Механічні майстерні мають в цьому році 19 станків (в 1920 р. мали 2 станки), росте теж і пропускна здатність і обслуговуючий персонал. Валовий прибуток від неї за минулий рік

9035 карб. проти 2196 карб. у 1921 році. Олександрійське господарство має 420 десятин землі, 2/3 уявляють із себе лісові насадження, і тільки 130 дес. рільна площа. Вона нас не задовольняє. Господарство весь час зростає: в минулому році мали – 27714 карб., в цьому 37711 карб. Прибутки йдуть на потреби господарства й на учебну частину. Державний бюджет технікуму теж росте, в 1924 р. було асігновано 32000 карб., а в 25 році 55000 карб. Розподіляються ці гроші таким чином: зарплатня 35400 карб., учебні видатки 3120 карб., господарчі видатки 8868 карб., утримання студентів 5516 карб., звертає увагу дуже малий % асігновань на учебну частину 5,8%. Ця сума не дає можливости вести роботу по новим методам. Є ще в технікумі спеціальний фонд, який складається від відрахувань від господарства та допомоги ріжних установ. Його призначення теж обслуговувати учебно-господарчі потреби технікуму. Обслуговуючий персонал технікуму (лектори, адміністрація та робітники) зараз переведений на тверде штатне положення. Лектори одержують платню пересічно 110-125 карб. в місяць. Студенти належать до селянства (90%) останні до міста. З них членів КНС – 74, членів профспілок – 47, неорганізованих – 135. В національному відношенні: українців – 156, євреїв – 47, росіян – 10 та поляків 3. Крім того треба відмітити низький % жінок. При технікумі мається інтернат на 7 чол. Забезпечуем «арк. 96» ми студентів ще в формі стипендії. В прошлому році ми мали 50 стипендії, відомостів на цей рік ми ще не маємо. Тяжке матеріальне становище іноді примушує студентів залишати технікум. Державні, партійні, професійні організації всебічно підтримують технікум. Громадська робота технікумом ведеться (по Модру, інтервенції та инш.) але спеціальна агрокультурна робота ведеться кволо. Це пояснюється тим, що технікум зосереджував основну увагу на своїй навчальній роботі, щоб потім бути корисним для селянства. Лекторський персонал теж не багато працював у цьому напрямку. Все ж таки треба зазначити. Що нами проведена величезна робота по обслідуванню ґрунтів Білоцерківщини та инше. При закінченні треба вказати на необхідність переведення технікуму до Олександрії, що безумовно створить належні обставини для роботи с.-г. ВУЗ'а. «арк. 95»

806. 1) Константувати неухильний зріст та зміцнення Білоцерківського Агрономічного Технікуму, як в господарчому

відношенню (охоплення земельної площі, культивіровка невдобрених земель, поширення майстерень), так в навчальному (розвернення нових лабораторій, поповнення книгозбірні та кабінетів).

2) Відмічаючи участь студентства технікуму в громадській роботі, звернути увагу технікуму, в зв'язку з його господарчим та навчальним зміцненням на більш ширше винесення агрокультурної роботи поміж широкі верстви селянства.

3) Відмітити, що робота педперсоналу технікуму, носила замкнутий характер і не мала громадського ухилу.

4) Констатувати, що випускаємі технікумом студенти, набираючи теоретичних знань, з'являються кволими по кваліфікації як практичні робітники, однією з причин чого є відсутність у технікуму досвідного поля, що не дає можливості вести нормальне навчання на агровідділі, – підтвердити постанову Президії Окрвиконкому від 6/IV-1925 року й підняти клопотання перед Раднаркомом про скоріше розв'язання в центрі питання про забезпечення технікуму землею.

5) Визнати, що відсоток асигнувань технікуму на навчальну частину надзвичайно низький (5,8% всіх асигнувань на технікум), що не дає можливості устаткувати технікум як нову школу, і затримує перехід до кращих методів навчання.

6) Приймаючи на увагу, що технікум укомплектовується майже цілковито приїзжим селянським елементом, матеріальний стан якого без відповідної «арк. 96» підтримки з боку громадських та державних організацій, не дає можливості вчитись – підняти питання перед Центральною Стипендіальною Комісією про збільшення кількості Державних стипендій для технікуму.

[7] Одночасно доручити Окружній стипендіальній комісії при розподілі стипендій виділяти певну кількість для технікуму.

8) З метою наближення технікума до його господарчої бази та зміцнення практичної роботи студентів, визнати необхідним перевести технікум з м. Білої-Церкви до Олександрійського господарства технікуму. Підняти клопотання перед Раднаркомом та Наркомосвіти У.Р.С.Р. про відпуск коштів на ремонт, пристосування будинків в Олександрії та перевод технікуму.

З свого боку вважати можливим взяти участь у видатках по переводу технікуму з міста до Олександрії.

Доручити тов. Похілевичу скласти проект доповідньої записки до РНК, НКО УРСР та кошторис.

9) Доручити Інспектурі Наросвіти, на основі постанови Окрвиконкому від 26-го лютого 1925 року врегулювати питання про взаємовідносини поміж технікумом та профшколами, що знаходяться при технікумі.

10) Визнаючи що в процесі роботи технікуму виникає питання про доцільність існування машино-будівельного відділу технікуму, який не має відповідних умов, що до підготовки робітників при сучасному стані техніки, підняти перед Наркомосвітою питання про вивчення доцільности існування цього відділу як машинобудівельного.

11) Приймаючи на увагу, що велика перерва між закінченням ВУЗ'ів та стажом випускаємих студентів веде до часткової утрати кваліфікації, поставити перед Центральними Господарчими Органами та НКО питання про необхідність поширення прийому на підприємства стажорів.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 2, арк. 95.

Документ № 18

Протокол засідання президії Білоцерківського окрвиконкому № 41 від 5 грудня 1925 року || арк. 51 ||

921. Клопотання Окружного товариства по ліквідації неписьменності про звільнення від місцевих зборів вистави, що влаштовується т-вом 5-го цього грудня на користь т-ва в помешканні Технікуму (т. Кузовков)

921. Звільнити.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 2, арк. 48.

Документ № 19

Протокол засідання пленуму Білоцерківського окрвиконкому № 5 від 10 січня – 1 лютого 1926 року (?) || арк. 16 зв. ||

Про перейменування БЦ технікуму – в технікум ім. Леніна.

Про інтернат для студентів технікуму.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 1, арк. 1.

Документ № 20

Протокол засідання президії Білоцерківського окрвиконкому 7-го скликання № 52 від 3 лютого 1926 року № арк. 82

Присутні:

[...] Голова Правління Окружного Відділу "Аерохіму" тов. Похилевич, [...]

1082. Доповідь Окружного відділу «Аерохіму». (тов. Похилевич)
Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 2, арк. 82.

Документ № 21

Протокол засідання президії Білоцерківського окрвиконкому 7-го скликання № 52 від 3 лютого 1926 року № арк. 83

1094. Клопотання групи студентів Білоцерківських ВУЗ'ів про утворення організаційного Бюро Пролетарського студентства ВУЗ'ів Білої-Церкви. (тов. Кузовков)

1094. 1) Погодитись з висновком Окружної Інспектури Народньої Освіти й утворення організаційного Бюро Пролетарського Студентства ВУЗ'ів Білої-Церкви визнати за доцільне та необхідне.

2) Підтримати клопотання студентства Білої-Церкви перед Центральним Комітетом Пролетарського Студентства про затвердження зазначеної організації.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 2, арк. 82.

Документ № 22

Протокол № 4 засідання президії Білоцерківського окрвиконкому 8-го скликання від 15 травня 1926 року № арк. 45 зв. №

71. Про утворення тракторної бази на Білоцерківщині при Сільсько-господарському технікумі. (т. Похилевич) (Постанова Окрплану від 13/IV-26 р., прот. ч. 24, §120)

71. Погодитись з постановою Окружної Планової Комісії від 13-го квітня 1926 року й визнати доцільним утворити тракторну базу на Білоцерківщині і підняти відповідне клопотання перед Всеукраїнським тракторним комітетом та Українбанком.

Вважати за можливе утворити тракторну базу при Білоцерківським сільсько-господарським технікумі.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 2, арк. 44.

Документ № 23

Протокол № 13 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету від 30 червня 1926 року № арк. 22 ||

[БЦ с/г технікум]

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 3, арк. 21.

Документ № 24

Протокол № 26 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 8 скликання від 8 вересня 1926 року № арк. 146 зв. ||

487. [Про виселення приватних осіб з “Голендерні” (Технікум)]

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 6, арк. 146 зв.

Документ № 25

Протокол № 26 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 8 скликання від 8 вересня 1926 року № арк. 147 ||

490. [Про задоволення клопотання БЦ с/г та пед. Технікумів про виділення приміщення – Млинова ч. 407 – під столовку]

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 6, арк. 146 зв.

Документ № 26

Протокол № 30 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 8 скликання від 29 вересня 1926 року № арк. 50 зв. ||

582. Про приміщення для інтернату с.-г. технікуму.

582. Будинок № 9 по Базарній вул., залишити для інтернату с.-г. технікуму.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 3, арк. 49; спр. 6, арк. 180.

Документ № 27

Протокол № 27/15 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 9 скликання від 22 червня 1927 року № арк. 146 ||

2. Доповідь Білоцерківського Агрономічного Технікуму про роботу на 1-ше півріччя 1926/27 академічного року (Доп. т. Бойко)

2. 1) Доповіді взяти до віdomу.

2) Доручити комісії в складі т. Вовченка, Дробницького, Рижинського та Бойко розробити проекта резолюції і внести на чергове засідання Президії.

Джерело: Держархів Київської обл., Ф. Р. 5572, , оп. 1, спр. 7, арк. 146.

Документ № 28

Протокол № 31/19 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 9 скликання від 13-14 липня 1927 року ||арк. 163||

29. Клопотання студента Білоцерківського с.-г. технікуму гр-на Андрієвського Петра Івановича про виключення із тилового [озброєння]

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 7, арк. 163.

Документ № 29

Протокол № 34/22 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 9 скликання від 3 серпня 1927 року ||арк. 180||

9. Проекта постанови [по] доповіді Білоцерківського с.-г. технікуму на засіданні Президії Окрвиконкому 22/VI-1927 року (Доп. т. Дробницький)

9. Поекта постанови по доповіді Білоцерківського с.-г. технікума затвердити й викласти такою редакцією:

“1) Констатувати, що наявність лабораторій та кабінетів особливо на Агровідділі дали змогу с.-г. технікуму підняти академроботу на належний рівень та успішно виконати учбові плани.

2) Приймаючи до відому, що господарство Технікума у виробничій частині з'являється дефіцитним, РСІ в терміновому порядку в'яснити причини такого стану.

3) Відмічаючи невиконання директив ОВК, що до ведення агрокультурної роботи, приступити до розгорнення такої.

4) Констатуючи кваліть громадсько-політичної діяльності студентства похвалити таку шляхом налагодження роботи гуртків та громадських студорганізацій, утворюючи відповідні умови для праці студентів (представити помешкання, допомагати коштами й т. инш.).

5) Приймаючи на увагу брак фахівців техніків скотарства, що відчувається зараз в районі лісостепу, зокрема на Білоцерківщині, вважати за необхідне поставити перед НКО питання про організацію

зоотехнічного відділу при с.-г. технікумові; одночасово доручити тов. Бойко з'ясувати в НКО справу про доцільність існування мехвідділу.

6) Відмічаючи велику кількість позаштатної лектури, що негативно відбивається на продуктивності учбової частини, вжити заходів до стабілізації штатної лектури Технікума.

7) Звернути увагу на поліпшення матеріального стану Пролетстуду; при складанні кошторису на 1927/28 рік Інспектурі Наросвіти мати на увазі збільшення стипендій, а також збільшити асигнування на культроботу.

8) Підтверджуючи постанову Президії з 28/X-1925 року про перевод Технікума до Олександрії – доручити тов. Бойко з'ясувати в НКО стан цієї справи.

9) Під час прийому до Технікуму вжити заходів до збільшення в складі студентства робітників та селян, особливо незаможників та середняків. || арк. 180 зв. ||

10) Констатуючи нереальність операційного плану на 1926/27 рік, внести корективи до останнього та [приступити] до складання п'ятирічного перспективно-організаційного плану по господарству.

11) Маючи наявність пошкоджень парку ім. Раковського з боку відвідувачів, вважати за необхідне підсилити охорону його".

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 7, арк. 178.

Документ № 30

Протокол № 3/45 засідання Президії Білоцерківського окрвиконкому 9 скликання від 8 лютого 1928 року || арк. 67 ||

36. Про відзначення 50-ти річного ювілею Голови ВУЦВК'у т. Петровського.

36. У відзначення 50-ти річного ювілею [...] – надати [...] та Білоцерківському Сільсько-Господарському Політехнікуму назву "ім. тов. Петровського". Просити ВУЦВК'у про затвердження.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 5, арк. 64.

Документ № 31

Протокол № 9/51 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 21-22 березня 1928 року || арк. 120 зв. ||

17. Заперечення Наркомосвіти проти Постанови Президії ОВК з 15-16 лютого ц. р. прот. №4/46, якою ухвалено "станцію водогону збудувати в парку "Олександрія"

17. 1) Постанову Президії ОВК з 15-16 лютого ц. р. прот. № 4/46 п. 19 залишити в силі.

2) В зв'язку з наступом будівельного сезону просити Укрекономраду прискорити розв'язання питання про вилучення з користування Білоцерківського с/г політехнікума участку для збудування станції водогону.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 116.

Документ № 32

Протокол № 13/55 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 25-26 квітня 1928 року
|| арк. 141 ||

5. Клопотання адміністрації Білоцерківського с/г Політехнікума про перевод Політехнікума з м. Білої-Церкви до Олександрійського господарства його (тов. Бойко).

5. 1) Беручи до уваги, що:

а) Порушене Адміністрацією Білоцерківського с/г Політехнікума клопотання про перевод Політехнікума з м. Білої-Церкви до Олександрійського господарства його вже на протязі 2-х років не задоволено й не реалізовано постанов Президії Окрвиконкому у цій справі;

б) відрив навчальної частини Політехнікума від його виробничої бази в Олександрії дуже шкідливо відбивається на постановці педагогічної роботи Політехнікума. Підтвердити попередні постанови Президії ОВК і знову порушити клопотання перед Наркомосвіти про перевод Політехнікума до Олександрії.

2) Аби прискорити розрішення цього питання та дати можливість Політехнікуму як найскоріше поліпшити та належним чином розгорнути свою роботу, вважати за потрібне перевести Політехнікум до Олександрії на протязі літа цього року.

3) Зважити за можливе коштом місцевого бюджету відремонтувати та пристосувати для навчальних потреб Політехнікума бувшого палаца та 4 флігелі в Олександрії для чого за даними

Окрпланової Комісії потрібно максимально коштів в сумі до 250.000 крб. причому зазначені кошти з місцевого бюджету можуть бути видані при таких умовах та нижчезазначеним порядком:

а) Наркомосвіти зобов'язується збудувати в Олександрії для Політехнікума нового навчального корпусу;

б) Окрвиконком, для відремонтування та пристосування бувш. палаца та флігелів відпускає у цьому році – 150.000 крб., а 100.000 крб. у цьому-ж році дає Наркомосвіта.

Ці 100.000 крб. Окрвиконкомом повертається Наркомосвіти з початком будування ним нового навчального корпусу, що його зазначено в п. "а" цієї постанови.

в) З закінченням ремонтів та пристосування бувш. палаца та флігелів в Олександрії Наркомосвіта зобов'язується звільнити та передати Окрвиконкому всі приміщення, що займаються зараз Політехнікумом у м. Білій-Церкві.

4) Взяти до відому заяву директора Політехнікума тов. Бойко, що відремонтування та пристосування зазначених вище бувш. палаца та флігелів на перший час задовольнить потреби Політехнікума.

5) Доручити Зав. Окрфінвідділом т. Савкіну відповідно до цієї постанови погодити питання з Наркомосвіти, скласти з ним умову й подати на затвердження Президії.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 138

Документ № 33

Протокол № 19/61 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 13-14 червня 1928 року ||арк. 182||

16. Про утворення при Білоцерківському Політехнікумі Зоотехнічного відділу. (т. Нікіфоров).

16. 1) Визнати, що організація Зоотехнічного Відділу при Білоцерківському Політехнікумі цілком себе виправдає й вимагається тваринницьким ухилом сільського господарства Білоцерківщини.

2) Вважати за потрібне й можливе мати матеріальну участь в організації Зоотехнічного Відділу.

3) Доручити ІНО негайно з'ясувати з Наркомосвіти питання про потрібну суму грошей з тим, аби практично розв'язати справу з відпуском коштів з місцевого бюджету на 1928/29 рік.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 178.

Документ № 34

Протокол № 19/61 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 13-14 червня 1928 року
|| арк. 183 зв. ||

33. Про приміщення для студентської їдальні (внес. ОМГ).

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 178.

Документ № 35

Протокол № 20/62 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 27-28 червня 1928 року
|| арк. 188 ||

30. [Про виселення з студент. інтернатів не студентів]

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 185.

Документ № 36

Протокол № 22/64 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 11-12 липня 1928 року
|| арк. 195 зв. ||

5. Про організацію Зоотехнічного відділу при с/г технікумі (доп. Т. Басій).

5. а) Прийняти до відома заяву т. Басія, що участь Окрвиконкому в організації Зоотехнічного відділу [у] с/г Технікумі повинно бути 15.000 крб. у рік [на] протязі 4-х років. З такою пропозицією Нарком[освіти] погодитись.

б) Просити Норкомосвіту відкрити відділ з[28/129] учбового року.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 194.

Документ № 37

Протокол № 23/65 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 25 липня 1928 року № арк. 197 зв. II

3. Клопотання Білоцерківського с/г Політехнікума про відвод йому частку з земель Білоцерківської Селекційної Станції (Доп. т. Паламар)

3. Беручи до уваги, що:

а) Сільсько-господарський Політехнікум має в своєму користуванні лише третю частину норми орної землі, визначеної для вищих шкіл с/г закладів постановою ВУЦВК і Раднаркому від 10/X-1923 р. УСРР (Вісти ВУЦВК'у від 23/X [1923 р.] № 238) через що Політехнікум зараз не може нормально вести навчально-виробничі роботи [...] відділу рільництва;

б) З відкриттям при Політехнікумі Зоотехнічного відділу та організації зв'язаного з ним [...] госпа – справа збільшення землезабезпеченості с/г. Політехнікуму набирає ще більшої ваги;

в) Насіннєве господарство Б-Ц, Селекційної станції Цукротресту розташоване на масиві «[Сухий] Яр» - ліквідується.

Погодитись з постановою Окрземнаради при Білоцерківському ОЗВ від 18/VII – 28 р. [й] визнати конче потрібне дорізати в зазначеному масиві [...] десятин для Політехнікуму та 26 дес. залишити на селянські землі околиці Олександрії з метою дорізки станції в ур. Скурс до її земель так [...] площі для переведення остаточного землеустрою Селекційної станції.

г) Просити Наркомземсправ УСРР пр[о] [скоріше ос]таточне розв'язання справи з відводом землі для сільсько-господарського Політехнікуму, аби дати останньому можливість нормально розгорнути роботу з нового навчального року.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 197.

Документ № 38

Протокол № 33/75 засідання президії Білоцерківського окружного виконавчого комітету 9-го скликання від 19-20 вересня 1928 року № арк. 233 II

6. Про переутворення Білоцерківського с. г. Технікуму в Сільсько-господарський Інститут та забезпечення його землею (Доп. т. Геппенер)

6. Затвердити таку постанову Окрплану:

1) Беручи до уваги, що:

а) Особливості Північної частини Правобережного лісостепу викликають потребу мати окремий інститут рільництва, оскільки Київський с. г. Інститут має економічно-організаційний напрямок і таким чином лісо-степ фактично залишається без вищої школи по рільництву.

б) Скупчення в м. Білій Церкві низки досвідних установ, а саме Селекційної станції Сортивниче-Насіньового Управління Цукротресту, Відділів рільництва, скотарства та інш. Київської Крайової с. г. Досвідної станції створюють цілком сприятливі умови для роботи майбутнього С. Г. Інститута – підняти клопотання перед Наркомосвіти про перетворення Білоцерківського С. Г. Технікума в Сільсько-Господарський Інститут.

2) При умові перетворення Білоцерківського С. Г. Технікума в Сільсько-Господарський Інститут – для створення інститутові повної матеріальної бази – передати йому Тетіївський Племгосп площею біля 600 дес. Рід[л]і.

3) На зміну постанови Президії ОВК з 25-го липня ц. р. пр. № 23/65 п. 3 погодитися з постановою НКЗС про передачу КНДС урочища “Сухий Яр” при умові, коли поміж НКЗС та Наркомосвіти буде складено певну угоду, що до органічної ув’язки навчальної частини майбутнього Інституту з роботою існуючих у м. Білій Церкві досвідних установ.

Джерело: Держархів Київської обл., ф. Р-5572, , оп. 1, спр. 4, арк. 231.

Наукове видання

Хронос. Зошит V
Матеріали засідання краєзнавчого клубу
18 травня 2017 р.

Під загальною редакцією
Євгена Чернецького

Коректор *Олена Бульда*
Комп'ютерний набір авторів
Макет *Є.Чернецького*

На обкладинці та титульній сторінці вміщено
фото срібляника Володимира Великого
з білоцерківської Замкової гори

Підписано до друку 30.05.2017 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура "Palatino Linotype". Друк офсетний.
Зам. № 549.

Друк ТОВ "Білоцерківдрук"
М. Біла Церква, бульвар Олександрійський, 22,
Тел. 045-63-5-16-18